

Sorgplan for Arden Skole

Efteråret 2012

Indholdsfortegnelse:

Forord

Når en elev mister en af sine nærmeste

1. Tiden lige efter dødsfaldet
2. Begravelsen
3. Opfølgning

Når en elev dør

4. Tiden lige efter dødsfaldet
5. Begravelsen
6. Opfølgning
7. Hvis en elev dør i ferien

Når en medarbejder mister ægtefælle/samlever eller barn

8. Tiden lige efter dødsfaldet
9. Begravelsen
10. Opfølgning

Når en medarbejder dør

11. Tiden lige efter dødsfaldet
12. Begravelsen
13. Hvis en medarbejder dør i ferien

Bilag 1:

Bilag 2:

Telefonliste:

Materialer:

Forord

At børn kan rammes af sorg, kan ingen umiddelbart forhindre. Men som voksne har vi alle et ansvar for, at barnet ikke føler sig isoleret i en uoverskuelig situation.

Skolen fylder en stor del af et barns hverdag og må derfor også medvirke til at ledsage børn gennem en krise. Det er vigtigt, at vi på skolen er parate og rustede til at træde til i en sådan situation. Den hjælp, vi på skolen kan tilbyde, tager udgangspunkt i den medmenneskelige støtte.

Det er vigtigt, at vi gennem et fælles ansvar tager os af og hjælper de børn, som rammes af sorg.

På Arden skole har et udvalg efter grundigt forarbejde lavet denne plan, som skal opfattes som skolens beredskab, der bruges, når "det, der ikke må ske, sker".

Nye kolleger informeres om sorgplanen af skolelederen

Sorgplanen ajourføres efter behov.

Sorgplanen er udarbejdet i 2002.
Revideret af MED-udvalget oktober 2011
Revideret og godkendt i MED-udvalg 26.9.2012

Når en elev mister en af sine nærmeste

1. Tiden lige efter dødsfaldet

- 1.1 Når skolen får meddelelse om dødsfaldet kontaktes klasselæreren/klasselærerne. Der orienteres samtidig via personaleintra.
- 1.2 Den, der får henvendelsen, skal finde ud af, hvad der er sket:
 - Hvornår skete det?
 - Hvor skete det?
 - Er jeres børn orienterede?
 - Kan de tale om det?
- 1.3 Skolelederen indkalder den/de berørte klasselærer/klasselærere til et koordinerende møde, hvor følgende punkter aftales:
 - Hvem orienterer skolens personale?
 - Af hvem og hvordan orienteres de pågældende årgange.
 - Hvem aflægger hjemmet besøg inden begravelsen? Der medbringes en buket blomster.
- 1.4 Under samtalen med klasserne på årgangen fortælles om muligt, hvad der er sket.
- 1.5 Klasselæreren sørger for skrivelse til årgangens forældre. (bilag1)

2. Begravelsen

- 2.1 Skolelederen og klasselæreren/ klasselærerne deltager i begravelsen, hvis der ikke er tale om et ønske fra familien om "begravelse i stilhed".
- 2.2 Klasselæreren tager initiativ til, at der på vegne af årgangen sendes en opmærksomhed til begravelsen.
- 2.3 Skolen sender også en opmærksomhed.

3. Opfølgning

- 3.1 Det er klasselæreren, der har ansvaret for, at eleven bliver modtaget godt, når han/hun vender tilbage til skolen.
- 3.2 Det er klasselærerens opgave, at klassen har talt meget og grundigt om det, der er sket og vil ske, når klassekammeraten vender tilbage.

- 3.3 Klasselæreren sørger for at årgangens lærere løbende orienteres.
- 3.4 En forælder er meget velkommen til at deltage, når eleven vender tilbage til skolen.
- 3.5 Klasselæreren opretholder i fornødent omfang en ekstra kontakt til hjemmet.
- 3.6 Vær opmærksom på elevens sorgreaktioner, f. eks.:
- faglige problemer.
 - indadvendthed.
 - aggressivitet.
 - eleven holder op med at lege.
 - eleven udviser overdreven ængstelighed eller pessimisme.

Det kan især være omkring højtider og andre mærkedage, at der er behov for, at klassens lærere snakker åbent med eleven om sorgen.

Det er alles ansvar at handle på bekymring. Hellere henvende sig én gang for meget end én for lidt.

Når en elev dør

4. Tiden lige efter dødsfaldet

- 4.1 Når skolen får meddelelsen kontaktes skolelederen og klasselæreren. Der orienteres samtidig via personaleintra.
- 4.2 Den, der får henvendelsen, skal finde ud af, hvad der er sket:
- Hvornår skete det?
 - Hvor skete det?
 - evt. andre opklarende spørgsmål.
- 4.3 Skolelederen sørger for, at alt personale orienteres og tager en samtale med klasseteamet, hvor det aftales, hvem der aflægger hjemmet besøg. Der medbringes en buket.
- 4.4 Elevens klasse orienteres af klasselæreren, som "beholder" klassen i den nødvendige tid.
- Tal åbent og konkret om det, der er sket.
 - Lad eleverne tale om det, de tænker og føler.

- Evt. : tænd et lys og sæt det ved barnets plads.
- Hvis barnet er blevet dræbt ved en trafikulykke, kan man besøge ulykkesstedet og evt. lægge blomster.
- Klassen kan indrykke dødsannonce.
- Klasseteamet sørger så vidt muligt for, at ingen elev er alene, når han/hun kommer hjem.

4.5 Skolens øvrige klasser underrettes af deres lærere.
Vær opmærksom på søskende, nære venner og kammerater i andre klasser.

4.6 Skolelederen indkalder alle elever og ansatte til mindehøjtidelighed.

- Omstændighederne ved dødsfaldet afdækkes og afdøde mindes.
- Skolelederen eller en lærer holder en tale.
- Der kan synges en sang/salme.
- Der kan afholdes ét minuts stilhed.

4.7 Efter mindehøjtideligheden hejses flaget på halv stang.

4.8 Skolelederen sørger for, at psykologen og evt. sundhedsplejersken er informeret og kan tilkaldes.

4.9 Den afdøde elevs klassekammerater skal have en kort skriftlig meddelelse med hjem. (bilag 1)

5. Begravelsen

5.1 Klasselæreren taler med forældrene til den døde elev, om klassekammeraternes tilstedeværelse ved begravelsen. Hvis forældrene billiger, får elevens klassekammerater brev med hjem om deltagelse i begravelsen. (Bilag 2). Hvis familien ønsker "begravelse i stilhed" meddeles dette.

5.2 Tal indgående med eleverne i klassen om, hvad der skal ske til begravelsen. Tal evt. med præsten om forløbet. Dette gælder også, hvis klassen ikke deltager i begravelsen.

5.3 På begravelsesdagen hejses skolens flag på halv stang fra morgenstunden. Efter begravelsen hejses flaget på hel stang.

5.4 Klasselæreren tager initiativ til, at der på vegne af årgangen sendes en opmærksomhed til begravelsen.

5.5 Skolen sender en krans.

5.6 Skolelederen, klasselæreren og evt. interesserede lærere deltager i begravelsen, hvis der ikke er tale om et ønske fra familien om "begravelse i stilhed".

6. Opfølgning

- 6.1 Det er klasselærerens ansvar, at klassen har talt meget og grundigt om det, der er sket.
- 6.2 En af de efterfølgende dage besøger klasselæreren graven sammen med klassekammeraterne.
- 6.3 Vær opmærksom på børnenes meget forskellige sorgreaktioner.
Nogle har brug for nærkontakt, andre spiller fodbold, sover eller spiller høj musik.
Nogle bearbejder hurtigt sorgen, andre vil først få mærkbare reaktioner nogen tid senere. Skyldfølelse er et typisk udslag af sorgreaktion. Den kombineres ofte med magisk tænkning: "Døde hun, fordi jeg syntes, hun var dum?", "Hvad nu hvis jeg havde sagt ja til at lege med ham i fredags?" osv.
Det er vigtigt at finde ind til kernen i denne skyldfølelse, tage den alvorligt, og så vidt muligt afmystificere den.
- Man taler om fire stadier inden for sorg:*
- 1. Chokfasen kan vare fra et øjeblik til nogle døgn.*
 - 2. Reaktionsfasen kan vare flere uger.*
 - 3. Bearbejdningsfasen kan vare i over et år.*
 - 4. Nyorienteringsfasen er den fase, der varer ved. Personen vil fungere i en ny virkelighed, men med ar på sjælen.*
- 6.4 Under opfølgningen kan sundhedsplejersken, præsten og skolepsykologen inddrages.

7. Hvis en elev dør i ferien

- 7.1 Så vidt muligt iværksættes punkterne under *Når en elev dør*.
- 7.2 Klasselæreren underretter klassens elever telefonisk eller via intra.
- 7.3 Klasselæreren underretter årgangens klasselærere, der selv orienterer egne klasser vi intra.
- 7.4 Efter ferien: Se under *Når en elev dør* punkt 4.3 og frem.

Når en medarbejder mister ægtefælle/samlever eller barn

8. Tiden lige efter dødsfaldet

- 8.1 Skolelederen orienterer kollegerne. Der orienteres samtidig via personaleintra.
- 8.2 Skolelederen kontakter den efterladte.
- 8.3 Der sendes en buket til hjemmet.

9. Begravelsen

- 9.1 Kolleger kan få fri til at deltage i begravelsen.
- 9.2 Skolen sender en krans til begravelsen

10. Opfølgning

- 10.1 Det er skolelederen, der har ansvaret for, at kollegaen bliver godt modtaget, når han/hun vender tilbage til skolen.
- 10.2 Vær opmærksom på kollegaens sorgreaktioner, f. eks.:
 - Arbejds-mæssige problemer.
 - Indadvendthed.
 - Depressiv adfærd.
 - Kollegaen udviser overdreven ængstelighed eller pessimisme.

Det kan især være omkring højtider og andre mærkedage, at der er behov for, at skolens personale snakker åbent med kollegaen om sorgen.

Det er alles ansvar at handle på bekymring. Hellere henvende sig én gang for meget end én for lidt.

Når en medarbejder dør

11. Tiden lige efter dødsfaldet

- 11.1 Skolelederen underretter personalet hurtigst muligt. Der orienteres samtidig via personaleintra.
- 11.2 Det er skolelederens opgave at aftale følgende med personalet:
- Hvem aflægger hjemmet besøg inden begravelsen? Der medbringes en buket blomster.
 - Hvem skriver nekrolog?
 - Hvem indrykker dødsannonce?
- 11.3 Skolelederen indkalder alle elever og ansatte til mindehøjtidelighed.
- Omstændighederne ved dødsfaldet afdækkes, og afdøde mindes.
 - Skolelederen eller en lærer holder en tale.
 - Der kan synges en sang/salme.
 - Der kan holdes et minuts stilhed.
- 11.4 Efter mindehøjtideligheden hejses flaget på halv stang.
- 11.5 Skolepsykolog og sundhedsplejersken kontaktes eventuelt.
- 11.6 Skolelederen sørger for at udfærdige brev til forældrene. (bilag 3)

12. Begravelsen

- 12.1 Skolelederen taler med de efterladte, om der ønskes deltagelse ved begravelsen.
- 12.2 På begravelsesdagen hejses skolens flag på halv stang fra morgenstunden. Efter begravelsen hejses flaget på hel stang.
- 12.3 Skolelederen sørger for, at der på vegne af kollegerne sendes en opmærksomhed til begravelsen.
- 12.4 Skolen sender en krans.
- 12.5 Skolens personale har fri til at deltage i begravelsen.
- 12.6 Hvis det er en tidligere medarbejder, som børnene kender godt, følges den samme procedure eller dele af den, hvis det skønnes nødvendigt.

13. Hvis en medarbejder dør i ferien

- 13.1 Kollegerne får så vidt muligt besked.
- 13.2 Efter ferien: Se under *Når en medarbejder dør*.

Bilag 1:

*Når en elev mister en af sine nærmeste.
Når en elev dør.*

Arden skole den

Vi har i dag fået den sørgelige meddelelse, at x er død.

Dette er noget, vi alle er stærkt berørte af. Vi har brugt meget tid på at snakke om det, og vi vil også gøre det i tiden fremover.

Det betyder meget for børnene, at I også derhjemme taler om det, der er hændt.

Hvis der er brug for det, er I velkomne til at kontakte os.

Årgangen samler ind til en buket til begravelsen - 10 kr. pr elev.

Venlig hilsen

klasselæreren og skolelederen

Bilag 2:

Ved en kammerats begravelse.

Vi foreslår, at klasselæreren skriver et mere personligt brev, bl. A. med oplysninger om, hvordan klassen behandler dødsfaldet.

Arden skole den

Det er bestemt at’s begravelse finder steddag kl.

I forståelse med’s familie vil børn fra årgangen være velkommen til at deltage i begravelsen.

Deltagelsen er naturligvis frivillig, men det kan måske spille en stor rolle for bearbejdning af sorgen i tiden, der kommer.

Deltager barnet, bør det ledsages af en forælder.

Venlig hilsen

Bilag 3.

Når en medarbejder dør.

Arden Skole, den

Det er med stor sorg, jeg må meddele, at vores medarbejder.....i dag er afgang ved døden.

Skriv her kort om personen.

Elever og personale vil savne.....for hans/hendes engagement og rolige væsen.(F.eks.)

Vi har i dag samlet alle elever i samlingsalen for at meddele den sørgelige nyhed og sammen synge en sang, samt mindesmed ét minuts stilhed.

Vore tanker går til hans/hendes efterladte.

Venlig hilsen

Telefonliste:

Arden skole:	Kontoret	97 11 43 00
	Jan Nielsen	97 11 43 01
	mobil	26 23 58 79
	Allan Aagaard	97 11 43 03
	mobil	23 33 50 09
	Kirsten Vibjerg Hansen	97 11 43 18
	mobil	53 28 68 27
Fritteren:	Kontoret	97 11 43 30
	Birgitte Christiansen	98 56 18 49
	Mobil	25 78 08 49
PPR:	Mariagerfjord Kommune	97 11 32 10
Lægehuset Arden:		98 56 14 00
Sundhedsplejersken	Anne-Marie Keller Lauritzen	97 11 32 53/ 51 21 77 72
Præster:		
Arden/Storarden:	Helle Rosendahl Andersen	98 56 19 14
	Mobil	51 18 41 82
	Hanne Munk	24 65 33 88
Astrup/Rostrup:	Jane Jelsbak	98 56 50 14
Rold/Vebbestrup:	Hans Juhl	98 56 13 08
Oue/Valsgård:	Paul Chr. Arnbak	98 55 82 15

Materialer:

På skolebiblioteket findes materialer, der behandler emnet. Skolebibliotekarerne er behjælpelige.